

अहंकारेण कृतो हि सिद्धिस्तथा यथा सा त्रसा आत्मयेति स सा तानोद्धतू ॥ ३६ ॥ बद्धधानेकदेहाकारं ॥ ३७ ॥ सत्त्वमिति अपेत्य अथ सत्त्वमत्यक्यावयेन ह मां प्रकृतिस्त्यक्तेत्यर्थः निरामयं निर्द्वंद्वं परमात्मानं ॥ ३८ ॥ अनेन निरामयेण सम्यगैक्यं अचेतया जडया अनेन सदैकत्वं क्षेत्रं तत्त्वतया सदैकत्वं ॥ ३९ ॥ परमस्य षड्विंशस्य संबोधात् क्षरं त्यक्त्वा अक्षरत्वं नियच्छेत्त अक्षर एव भवेत् ब्रह्म भावं जसादित्यर्थः कः

यो नीषु वर्तमानेन नष्टसंज्ञेन चेतसा ॥ नममात्रानया कार्यमहंकाररुतात्मया ॥ ३६ ॥ आत्मानं बहुधा कृत्वा ये यं भूयो युनक्ति मां ॥ इदानीं मे षु बुद्धोऽस्मि निर्ममो निरहंरुतः ॥ ३७ ॥ ममत्वमनयानित्यमहंकाररुतात्मकं ॥ अपेत्याह मिमां हित्वासंश्रयिष्ये निरामयं ॥ ३८ ॥ अनेन साम्यं यास्यामि नानया ह मचेतया ॥ क्षेमं मम सहानेनैकत्वमनया सह ॥ ३९ ॥ एवं परमसंबोधात् च विंशो नु बुद्धवान् ॥ अक्षरत्वं नियच्छेत्त त्यक्त्वा क्षरमनामयं ॥ ४० ॥ अव्यक्तं च कथमार्णं सगुणं निगुणं तथा ॥ निर्गुणं प्रथमं हृद्वाताहं भवति मैथिल ॥ ४१ ॥ अक्षरक्षरयोरेतदुक्तं तव निर्दर्शनं ॥ मये ह ज्ञानसंपन्नं यथा श्रुतिनिदर्शनात् ॥ ४२ ॥ निःसंदिग्धं च सूक्ष्मं च विबुद्धं विमलयथा ॥ प्रवक्ष्यामि तु ते भूयस्तन्निबोधयथा श्रुतं ॥ ४३ ॥ सांख्ययोगैर्मया प्रोक्तौ शास्त्रद्वयनिदर्शनात् ॥ यदेव शास्त्रं सांख्योक्तं योगदर्शनमेव तत् ॥ ४४ ॥ प्रबोधनकरं ज्ञानं सांख्यानामवनीपते ॥ विस्पष्टं प्रोच्यते तत्र शिष्याणां हितकाम्यया ॥ ४५ ॥

यः पंचविंशः निरामयं अनुबुद्धवान् ॥ ४० ॥ प्रथमं अव्यक्तस्याप्यादि तादृकं निर्गुणः प्रथमश्च भवति निर्गुणत्वादेव व्यावर्तकघर्मभावात् ब्रह्मैव भवतीत्यर्थः ॥ ४१ ॥ निर्दर्शनं अनुभवः यथा श्रुतिश्रुतिमनति कस्य निर्दर्शनादनुभावत् ॥ ४२ ॥ विबुद्धं विशिष्टज्ञानं विमलं निर्दोषं ॥ ४३ ॥ सांख्येति शमादिभिर्द्वैतादर्शनं सोक्षदं किं च स्यात् सांख्ययोगयोरेक्यमित्यर्थः ॥ ४४ ॥ किंमनेन तर्हितयोर्भेद इत्याशंक्याह प्रबोधनेत्यादिना अत्रासमर्थः सांख्ये हिलक्षणोऽदकन्यायेन कार्यस्य कारणेन विलापनमितिकेमेण अध्यायादौ निरूपितवियाष्टकेन निर्विशेषप्रत्यक्षमाश्रयावस्थानं बुक्तिपूर्वकमुपपादितं ॥ ४५ ॥